

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **A., s. r. o. H.**, so sídlom X. L., IČO: X. zast: JUDr. J., advokát, N. O., M., proti žalovanému: **Ing. E. Č.**, so sídlom Š., H., správca konkurznej podstaty úpadcu C.C. a. s., Š., H., IČO: X., **o zaplatenie 210 624,71 eur s príslušenstvom**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Cbi/1/2012 - 358 zo dňa 30. októbra 2012 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach, č. k. 5Cbi/1/2012 - 358 zo dňa 30. októbra 2012 v napadnutej časti ukladajúcej povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcovi 139 926,97 eur s 13%-ným úrokom od 15.4.2003 do zaplatenia **ruší** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach ako súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom prvým výrokom pripustil čiastočne späťvzatie žaloby nad sumu 139 926,97 eur so 16,5%-ným úrokom a nad 13%-ný úrok od 15.4.2003 a v tejto časti konanie zastavil; druhým výrokom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 139 926,97 eur s 13%-ným úrokom od 15.4.2003 do zaplatenia. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobca žiadal od žalovaného náhradu škody pôvodne vo výške 210 624,71 eur so 16,5% úrokom od 23.5.2002 do zaplatenia a to z dôvodu, že žalovaný ako správca konkurznej podstaty zaradil motorové vozidlo do súpisu konkurznej podstaty úpadcu: C.C. a. s., čím mal porušiť právnu povinnosť podľa ust. § 6 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v platnom znení (ďalej len „ZKV“), keďže úpadca v deň vyhlásenia konkurzu nebol vlastníkom sporného motorového vozidla. Týmto konaním mu spôsobil škodu v žalovanej výške. Dňa 22.10.2012 vzal žalobca čiastočne žalobu späť, na základe čoho súd konanie v tejto časti podľa ust. § 96 ods. 1 druhá veta O. s. p. zastavil. Žalovaný sa v konaní bránil tým, že neporušil žiadnu právnu povinnosť. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že uznesením Krajského súdu v

Košiciach zo dňa 23.5.2002 sp. zn. 6K 51/2002 bol na majetok úpadcu C.C. a. s. vyhlásený konkurz. Žalovaný ako správca do súpisu konkurznej podstaty zapísal osobné motorové vozidlo značky HONDA Legend 3,5 AT, EVČ: H., rok výroby 1998, keďže z oznámenia Dopravného inšpektorátu PZ v H. vyplývalo, že držiteľom je úpadca. Žalobca resp. jeho právny predchodca na základe Zmluvy o prevode práv a povinností z leasingovej zmluvy LZF/98/00002 sa stal nájomcom a po uhradení všetkých dlžných splátok bol podpísaný Protokol o ukončení leasingovej zmluvy a stal sa vlastníkom predmetného motorového vozidla dňa 15.5.2001, na základe čoho sa domáhal vylúčenia veci z konkurznej podstaty v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 2Cbi/12/2002, v ktorom bol úspešný. Žalobca uzavrel dohodu s M. Š., podľa ktorej predmetné motorové vozidlo mal mu prenajať od 1.6.2002 do 1.6.2005 s mesačným prenájomom 6 320,00 Sk (t.j. 209,79 eur) na jeden deň plus DPH. K prenájomu nedošlo z dôvodu zápisu vozidla do konkurznej podstaty žalovaného, čím vznikla žalobcovi škoda. Právne vec posúdil súd prvého stupňa podľa ust. § 6 ZKV a konštatoval, že bolo nepochybne preukázané, že úpadca v deň vyhlásenia konkurzu nebol vlastníkom sporného motorového vozidla. Žalovanému boli doručené protokoly, z ktorých vyplývalo vlastníctvo žalobcu k predmetnému motorovému vozidlu dňa 14.4.2003 a už týmto dňom mu ako osobe znalej práva muselo byť zrejmé, že vozidlo nepatrí do súpisu konkurznej podstaty. S poukazom na ust. § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka súd prvého stupňa uzavrel, že žalobca od 23.5.2002 do momentu vrátenia vozidla dňa 15.2.2005 nemohol realizovať svoje vlastnícke právo. Žalovanému bola doručená zmluva o prevode práv a povinností z leasingovej zmluvy a Protokol o ukončení leasingovej zmluvy dňa 14.4.2003, odkedy vedel, že vlastníkom motorového vozidla je žalobca. Za požičanie obdobného vozidla účtujú požičovne za jeden deň 6 320,00 Sk, čo vyplýva z cenníkov pripojených v spise a žalobcovi tak patrí náhrada škody za obdobie od 15.4.2003 do 15.2.2005 (672 dní x 6.320,- Sk) vo výške 140 975,90 eur, na základe čoho súd žalobe vo výške uplatnenej návrhom vyhovel.

Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa v časti uloženej povinnosti sa odvolal žalovaný s uvedením odvolacieho dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p. s tým, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na to, že v prejednávanej veci už bolo rozhodnuté skorším rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 12.05.2008 sp. zn. 9Cbi/129/2005-104 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.02.2009, sp. zn. 5 Obo 85/2008 a tento bol zrušený v celom rozsahu uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24.11.2011, sp. zn.

1MObdV/3/2010, ktorým dovolací súd zrušil vyššie uvedené rozhodnutia a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Napriek záväznému právnomu názoru formulovanému v dovolacom rozhodnutí prvostupňový súd rozhodol rovnako ako v skoršom zrušenom rozhodnutí a zohľadnil iba čiastočné späťvzatie žaloby bez vykonania ďalších dôkazov, prípadne bez zmeny okolností, ktoré sú v danej veci rozhodné aj podľa názoru dovolacieho súdu. Dovolací súd zrušil rozsudok najvyššieho súdu a rozsudok krajského súdu a vec vrátil Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie z dôvodu, že súdy vec nesprávne právne posúdili, keď neaplikovali ust. § 17, § 18 a § 19 ZKV a konštatovali, že zapísaním motorového vozidla do konkurznej podstaty žalovaný porušil svoju povinnosť. Žalovaný poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 53/2009, podľa ktorého súpis podstaty v zmysle § 18 ZKV vykonáva správca podľa pokynov súdu a do súpisu majetku konkurznej podstaty zaradí každú vec, pohľadávku alebo práva majúce majetkovú hodnotu, o ktorej má za to, že patrí alebo môže patriť do podstaty, i keď je tu pochybnosť, či do podstaty skutočne patrí, pričom podľa ust. § 19 sa za súčasť majetku konkurznej podstaty úpadcu sa považuje všetok majetok, ktorý správca konkurznej podstaty do jej zoznamu zapísal a ktorý z tohto zoznamu nebol vylúčený a nemusí ísť o majetok vo vlastníctve úpadcu. Zákon teda pri zapísaní veci do súpisu konkurznej podstaty zakladá vyvrátiteľnú domnienku, že vec do konkurznej podstaty bola zapísaná správne. Správca konkurznej podstaty zaradením sporného motorového vozidla do konkurznej podstaty úpadcu neporušil žiadnu povinnosť správcu konkurznej podstaty. Sporné motorové vozidlo bolo zaradené do súpisu konkurznej podstaty úpadcu na základe dokladov, z ktorých vyplývalo, že vozidlo patrí úpadcovi a tvorí konkurznú podstatu v zmysle § 6 ods. 2 ZKV. V danom prípade neboli splnené základne predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu podľa § 420 Občianskeho zákonníka. Ďalej poukázal na to, že dohoda s osobou M. Š., ktorá mala preukázať výšku vzniknutej škody, je fiktívna a aj z pohľadu hospodárskej využiteľnosti nezmyselná. Keďže prvostupňový súd ignoroval záväznosť právneho názoru dovolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 243d ods. 1 veta druhá v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. žiadal, aby odvolací súd zmenil prvostupňový rozsudok v napadnutej časti tak, že v tejto časti žalobu zamietne resp. vec v napadnutej časti zruší a vráti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca a žiadal rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdiť. Uviedol, že rozhodnutie dovolacieho súdu uvádza, že kľúčovou pre správne právne posúdenie veci je otázka posúdenia, či konanie správcu konkurznej podstaty v prejednávacom prípade (zahnutie sporného motorového vozidla do konkurznej podstaty) je alebo nie je porušením jeho povinností vyplývajúcich mu zo zákona. Dovolací súd sa stotožnil s názorom

generálneho prokurátora, že žalovaný pri zapísaní veci do súpisu konkurznej podstaty postupoval s odbornou starostlivosťou v súlade s právnym predpisom, pričom vec tvorila súčasť konkurznej podstaty až do právoplatného rozhodnutia súdu o jej vylúčení z konkurznej podstaty. Zdôraznil, že žalovaný mal vedomosť o tom, že vec nepatrí do konkurznej podstaty najneskôr dňa 14.04.2003 a týmto dňom bol žalovaný povinný vydať predmetné vozidlo žalobcovi. Keď tak neučinil, nepostupoval s odbornou starostlivosťou podľa ust. § 8 ods. 2 ZKV. Podľa žalobcu nie je správny právny názor vyslovený dovolacím súdom. Súd nižšieho stupňa je síce viazaný právnym názorom súdu vyššieho stupňa, podľa žalobcu však nejde o právny názor, ale o skutkový stav veci. Súd nižšieho stupňa je viazaný právnym názorom súdu vyššieho stupňa, ale nie zisteným skutkovým stavom. Oprávnenosť žalovanej sumy je podľa žalobcu hodnoverne osvedčená výpoveďou svedka a nemožno v konaní spochybňovať účelnosť takejto dohody medzi účastníkmi zmluvy. Napokon žalobca vyslovil nezákonnosť rozhodovania dovolacieho súdu tým, že akceptoval názor uvedený v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora a na tomto základe vec zrušil a vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ust. § 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p., bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na jeho zrušenie.

Vzhľadom na zrušenie veci dovolacím súdom a ním vyslovený záväzný právny názor odvolací súd dôvodil, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, keďže tento názor dovolacieho súdu prvostupňový súd v napadnutej časti rozhodnutia neaplikoval, napriek tomu, že v zmysle § 243d ods. 1 veta druhá v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. je súd prvého stupňa, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. Jeho rozhodnutie je tak nepreskúmateľné čo do skutkového stavu tak do právneho posúdenia. Vec bolo potrebné vrátiť taktiež z dôvodu, že v konaní došlo k procesným pochybeniam, ktoré mali za následok odňatie možnosti konať pred súdom účastníkovi vstupujúcemu do konania na strane žalobcu, keďže s ohľadom na procesnú chybu súdu prvého stupňa – nevyhotovenia a nedoručenie uznesenia o pripustení zmeny na strane žalobcu, nie je ustálený okruh účastníkov konania.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom

sa rozumie postup súdu, ktorý znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). Odňatie možnosti konať pred súdom je relevantné vtedy, ak išlo o postup nesprávny (uvažované z hľadiska zachovania postupu súdu určeného zákonom alebo ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi) a ak sa postup súdu prejavil v priebehu konania, a tiež pri rozhodovaní.

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s uplatneným nárokom. Iba takéto rozhodnutie umožňuje účastníkom posúdiť postup súdu, ktorý vec prejednal a rozhodol, a zároveň je preskúmateľné odvolacím súdom.

Odvolací súd konštatuje, že skutkové zistenia a právne závery súdu prvého stupňa si navzájom odporujú, čo vedie k nepreskúmateľnosti jeho rozhodnutia. Súd prvého stupňa sa opomenul zaoberať právnou úpravou náhrady škody podľa ust. § 8 ods. 1 ZKV, keďže k právnemu posúdeniu v tejto súvislosti sa ani nevyjadril a najmä napriek vyslovenému záväznému právnemu názoru dovolacieho súdu toto ustanovenie zákona vo veci neaplikoval. Takéto opomenutie viedlo k naplneniu dôvodu pre zrušenie rozhodnutia odvolacím súdom podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p.

Odvolací súd tu poukazuje na rozhodnutie dovolacieho súdu v prejednávanej veci, kde tento jednoznačne vyslovil, že konanie správcu je právne dovolené a nemožno z neho dovodzovať zodpovednosť za škodu tak, ako to v návrhu činí žalobca. Tu je relevantná aj tá skutočnosť, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je v príkrom rozpore s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu, navyše vyslovene uvedenou v rozhodnutí dovolacieho súdu. Z rozhodnutia NS SR sp.zn. 3 Obo 53/2009 vyslovene vyplýva, že podľa ust. § 18 ZKV v spojení s ust. § 19 ZKV zápis veci do súpisu konkurznej podstaty zakladá vyvrátiteľnú domnienku, že vec do konkurznej podstaty bola zapísaná správne. Z rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Obo 202/2007 vyplýva, že správca pri súpise konkurznej podstaty nemá povinnosť skúmať existenciu vlastníckeho práva úpadcu k zapisovaným veciam. **Dovolací súd tak výslovne uviedol, že žalovaný pri zapísaní veci do súpisu konkurznej podstaty postupoval s odbornou**

starostlivosťou v súlade s právnym predpisom, pričom vec tvorila súčasť konkurznej podstaty až do právoplatného rozhodnutia súdu o jej vylúčení z konkurznej podstaty.

Takto vyslovený záver dovolacieho súdu je pre súd nižšieho stupňa záväzným názorom, ktorý ho pri jeho ďalšej rozhodovacej činnosti viaže a ktorý je povinný aplikovať a ktorého zmena môže byť relevantná len s ohľadom na zmenu skutkového stavu, ktorá však vo veci prejednávanej nebola preukázaná. Dokazovaním osvedčený skutkový stav je daný okolnosťami zrejmyými z vykonaného dokazovania a tieto zostali nezmenené po celú dobu konania a čiastočné späťvzatie návrhu nič nemení na právnom titule, akým žalobca žiada v konaní uplatnený nárok. Zmenil len obdobie, za ktoré nárok žiada priznať a to bez ohľadu na jednoznačný záver dovolacieho súdu, podľa ktorého sporná vec tvorila súčasť konkurznej podstaty až do právoplatného rozhodnutia súdu o jej vylúčení z konkurznej podstaty a správca ju skôr vydať oprávnenej osobe nemohol. **Nič na takto vyslovenom právnom názore dovolacieho súdu nemôže zmeniť ani to, že žalobca uspel v konaní o excindačnej žalobe** (tu rovnako rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR, č. k. 29Cdo 1662/2007 a už ustálená judikatúra formulovaná v R 88/2003 a R 24/2006; citované rozhodnutia vychádzajú z totožnej právnej úpravy oboch krajín a rozhodnutia sú teda analogicky aplikovateľné na daný skutkový stav).

Z rozhodnutia súdu prvého stupňa vôbec nie je zřejmé, aké ustanovenia zákona aplikoval, poukazuje len na ust. § 6 ZKV a § 420 ods. 1 OZ, pričom sa vôbec nevysporiadal s právnym posúdením tak, ako bol zaviazaný dovolacím súdom, ako aj opomenul ustáliť otázku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. Odvolací súd tu zároveň poukazuje na skutočnosť, s ktorou sa doposiaľ súd prvého stupňa nevysporiadal, a to je pasívna vecná legitímácia žalovaného v konaní, ktorá je zmätočná. **Žalobca napriek tomu, že svoj nárok opiera o ust. § 8 ods. 1 ZKV a žiada uloženie povinnosti z tvrdeného porušenia osobnej zodpovednosti správcu, žaluje subjekt úpadcu spôsobom zodpovedajúcim právnej úprave podľa ust § 14 ods. 1 písm. c/.** Ak by bola povinnosť uložená spôsobom, ako učinil súd prvého stupňa (povinnosť uložil úpadcovi), uložil by povinnosť subjektu odlišnému od osoby, ktorá podľa odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa má zodpovednosť niest' a byť zaviazaná, t.j. osoby správcu ako fyzickej osoba s osobnou zodpovednosťou podľa osobitnej zákonnej úpravy. Z návrhu tak nie je zjavné, komu sa má povinnosť zodpovedajúca žalovanému nároku uložiť, keďže žalobca si zrejme zamieňa inštitút pohľadávky proti podstate upravený ust. § 31 ZKV s inštitútom osobnej zodpovednosti správcu za spôsobenú

škodu podľa ust. § 8 ods. 2 ZKV, pričom tento nedostatok návrhu konajúci súd doposiaľ neodstránil.

Závažným dôvodom zrušenia napadnutého rozhodnutia je ďalej skutočnosť, že **súd prvého stupňa nepostupoval v súlade s dikciou § 92 ods. 2 O. s. p. a nerozhodol zákonom predpokladaným spôsobom o návrhu na zmenu účastníka na strane žalobcu**. Z obsahu spisu vyplýva, že síce na návrh pôvodného žalobcu C., s.r.o. H. súd rozhodol o pripustení spoločnosti A. s.r.o. H. na strane žalobcu, učinil tak však len na pojednávaní bez písomného vyhotovenia rozhodnutia.

Rozhodujúc o zmene podľa ust. § 92 ods. 2 O. s. p. musí súd o návrhu aktívne legitimovanej osoby rozhodnúť, a to uznesením podľa ust. § 167 O. s. p., pričom proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie. Ust. § 169 ods. 2 O. s. p. je v takomto prípade neaplikovateľné, keďže nejde o návrh, ktorému nikto neodporoval. Hoci odvolanie v takomto prípade žalovaný v zásade podať nemôže, ide predovšetkým o ochranu práv účastníkov, ktorí zmenou na strane aktívnej legitimácie disponujú. Takéto procesné pochybenie je dôvodom pre zrušenie rozhodnutia podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p., keďže sa tým odňala možnosť účastníka konať pred súdom a nie je jednoznačne ustálený okruh účastníkov konania.

Súd prvého stupňa sa pri vyhotovení napadnutého rozsudku neriadil vyššie citovanými ustanoveniami zákona, ani ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p., keďže napadnuté rozhodnutie dostatočne neodôvodnil a takéto rozhodnutie je nepreskúmateľné odvolacím súdom. Takýmto postupom súd prvého stupňa obmedzil odvolateľa v jeho práve na spravodlivé konanie a pri podaní opravného prostriedku vo vzťahu k zákonom vymedzeným odvolacím dôvodom, v dôsledku čoho mu odňal možnosť konať pred súdom. Vzhľadom na formulované závery týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvého stupňa odvolací súd zároveň s poukazom na ust. § 226 O. s. p. vyslovuje, že súd prvého stupňa je viazaný vysloveným právnym názorom súdu odvolacieho (a zároveň dovolacieho súdu vychádzajúc z rozhodnutia sp. zn 1MObdV/3/2010).

Vzhľadom na uvedené zistenia odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O. s. p. zrušil a podľa odseku 2 citovaného ustanovenia mu vec vrátil na ďalšie konanie.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol hlasovaním pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.

V Bratislave, 28. apríla 2015

JUDr. Ivana Izakovičová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mária Némethová